

19.1.2017

POLIISIHALLITUS
VÄESTÖREKISTERIKESKUS

HENKILÖKORTIN KÄYTTÖ JA VASTUUT

YLEISTÄ

Henkilökortin ensisijainen käyttötarkoitus on osoittaa haltijansa henkilöllisyys. Lisäksi henkilökortti käy Suomen kansalaisella matkustusasiakirjana matkustettaessa Euroopan Unionin jäsenvaltioihin sekä Liechtensteiniin, San Marinoon ja Sveitsiin.

Ulkomailla oleskeleva Suomen kansalainen voi hakea henkilökorttia Suomen ulkomaan edustustolta. Hakijan on oltava tällöin henkilökohtaisesti läsnä, hakemusta ei voida panna vireille sähköisesti. Henkilökortteja myöntävät kaikki ne edustustot, joissa on käytössä Heko-Passi järjestelmä. Alaikäisen henkilökorttia ja väliaikaista henkilökorttia haetaan jatkossakin henkilökohtaisesti poliisilta, niitä ei voi hakea Suomen edustustolta.

Henkilökortti sisältää myös sähköisessä asiointissa tarvittavan teknisen osan. Henkilökortin teknisessä osassa oleva kansalaisvarmenne koostuu kolmesta varmenteesta, joilla on eri käyttötarkoitukset: todentamis- ja salausvarmenteesta sekä kahdesta allekirjoitusvarmenteesta, joka on vahvasta sähköisestä tunnistamisesta ja sähköisistä luottamuspalveluista annetun lain mukainen hyväksytty varmenne. Henkilöllisyyden oikeellisuuden takaa Väestörekisterikeskus. Henkilökortti on voimassa enintään viisi vuotta antamispäivästä. Asevelvolliselle voidaan myöntää henkilökortti enintään sen vuoden loppuun, jona hän täyttää 28 vuotta, jollei hän osoita, ettei maanpuolustusvelvollisuus ole esteenä henkilökortin myöntämiselle tätä pidemmäksi ajaksi, tai jollei erityisen painavista syistä muuta johdu. Henkilökortti voidaan tietyissä henkilökorttilaissa määritellyissä tapauksissa (HenkilökorttiL 17 §) myöntää viittä vuotta lyhyemmäksi ajaksi. Varmentajana toimiva Väestörekisterikeskus yksilöi varmenteen haltijan sähköisen asiointitunnuksen (SATU) avulla, joka on myös osa varmenteen tietosisältöä.

HENKILÖKORTIN HAKEMINEN

Hakija voi laittaa henkilökorttihakemuksen vireille poliisiin [sähköisessä asiointipalvelussa](#) tai poliisin lupapalvelupisteessä tai niissä Suomen ulkomaan edustustoissa, joissa on käytössä Heko-Passi järjestelmä. Henkilökorttihakemus vaatii toistaiseksi aina hakijan henkilökohtaisen käynnin lupapalvelupisteessä, vaikka se olisi laitettu vireille sähköisesti. Sähköinen hakemus kannattaa kuitenkin tehdä, sillä se on halvempaa ja nopeuttaa asiointia tiskillä. Jos henkilökorttia anotaan huollettavalle, hänen täytyy olla mukana, kun hakemus tullaan viimeistelemään lupapalvelupisteeseen. Henkilökorttien kevennetyt menettely otetaan käyttöön 1.4.2017.

Varaa aika, vältä jonottamiselta

Jos hakemuksesi vaatii asiointia poliisin lupapalvelupisteessä, vältä parhaiten jonottamiselta, jos varaat palveluajan etukäteen poliisin [ajanvarauspalvelusta](#). Ajanvarauksen voit tehdä myös puhelimitse poliisilaitokselle. Huomioithan, että poliisin isommat toimipisteet ovat usein ruuhkaisia ja lähimmät vapaat ajat voivat olla kaukana.

Hakijan tunnistaminen

Henkilökortin hakijan henkilöllisyys todistetaan voimassa olevalla passilla tai voimassa olevalla henkilökortilla. Poliisi pystyy tarvittaessa tunnistamaan sinut ilman niitäkin, mutta se saattaa viedä aikaa. Jos sinulla ei ole ennestään passia tai henkilökorttia, ota mukaan esimerkiksi ajokortti ja muita asiakirjoja, joita voidaan käyttää apuna tunnistuksessa. Jos edellinen, voimassaoleva henkilökorttisi ei ole hallussasi, sinun on tehtävä siitä katoamisilmoitus. Ks. [Henkilökortin katoaminen/anastaminen](#).

Valokuvan liittäminen hakemukseen

Helpoin tapa toimittaa passikuva poliisille on mennä kuvattavaksi valokuvaamoon, joka toimittaa kuvasi sähköisesti suoraan poliisille. Saat kuvaamosta kuitenkin, jossa on kuvasi yksilöllinen kuvatunnus. Voit liittää sen verkossa tekemääsi hakemukseen tai esittää tiskillä, kun tulet jättämään henkilökorttihakemustasi. Poliisi löytää sen avulla oikean kuvan palvelimelta.

Jos sinulle on myönnetty passi tai henkilökortti alle 6 kuukautta sitten, siihen liitetty kuva voidaan liittää uuteen hakemukseen. Voit toimittaa lupapalvelupisteeseen myös paperikuvan.

Henkilökorttia haettaessa tarvitaan:

- 1 [passikuva](#), enintään 6 kuukautta vanha
- poliisilaitoksella asioitaessa henkilöllisyyttä osoittava asiakirja
- sähköisesti asioitaessa pankkitunnukset, sähköinen henkilökortti tai mobiilivarmenne
- alle 18-vuotiaalla hakijalla jokaisen huoltajan kirjallinen suostumus (mikäli huoltajat eivät ole paikalla henkilökorttia haettaessa): [huoltajan suostumus -lomake](#)

Verkossa tehty hakemus maksetaan verkkopankissa. Maksamaton hakemus ei tule vireille eikä lupavirkailija pysty käsittelemään sitä. Ks. [palveluhinnasto](#).

Henkilökortin hakeminen 1.4.2017 alkaen:

Henkilökorttien kevennetty menettely otetaan käyttöön 1.4.2017. Tämän jälkeen henkilökortti voidaan tietyissä tapauksissa myöntää ilman käyntiä poliisilaitoksella. Kevennetty menettely ei koske alaikäisen henkilökorttia eikä väliaikaista henkilökorttia.

Hakijan ei tarvitse saapua henkilökohtaisesti viranomaisen luokse henkilökorttia sähköisesti haettaessa, jos:

- 1) hakijalle on henkilökorttihakemusta edeltävän kuuden vuoden aikana myönnetty Suomen kansalaisen henkilökortti tai passi, jota haettaessa hakija on henkilökohtaisesti asioinut viranomaisen luona;
- 2) hakija on kyseistä asiakirjaa myönnettäessä ollut yli 12-vuotias; ja
- 3) hakijalta on henkilökorttihakemusta edeltävän kuuden vuoden aikana otettu nimikirjoitusnäyte henkilökorttia tai passia varten eikä hakijan suku- tai etunimi ole tämän jälkeen muuttunut.

Hakijan ei tarvitse saapua henkilökohtaisesti viranomaisen luokse ulkomaalaisen henkilökorttia sähköisesti haettaessa, jos:

- 1) hakijalle on henkilökorttihakemusta edeltävän kuuden vuoden aikana myönnetty ulkomaalaisen henkilökortti, jota haettaessa hakija on henkilökohtaisesti asioinut viranomaisen luona;
- 2) hakija on kyseistä asiakirjaa myönnettäessä ollut yli 12-vuotias; ja
- 3) hakijalta on henkilökorttihakemusta edeltävän kuuden vuoden aikana otettu nimikirjoitusnäyte ulkomaalaisen henkilökorttia varten eikä hakijan suku- tai etunimi ole tämän jälkeen muuttunut.

Hakijan tulee kuitenkin saapua henkilökohtaisesti viranomaisen luokse, jos se on tarpeen henkilön tunnistamiseksi, uuden nimikirjoitusnäytteen antamiseksi tai muusta erityisestä syystä.

HENKILÖKORTIN KÄYTTÄMINEN

Henkilökortin käyttö sähköisessä asiointissa edellyttää aktivointia AKTIVOINTITUNNUSLUVUN avulla. AKTIVOINTITUNNUSLUVUN avulla käyttäjä pystyy aktivoimaan saamansa henkilökortin. Kun henkilökorttia käytetään ensimmäisen kerran sähköisessä asiointissa esimerkiksi omalla kotitietokoneellaan, käynnistetään kortinlukijaohjelmiston toimesta automaattisesti henkilökortin aktivointiprosessi. Tämän prosessin aikana käyttäjältä ensin kysytään AKTIVONTITUNNUSLUKU, jonka jälkeen käyttäjä voi aktivoida ja määritellä omat, henkilökohtaisen PIN-tunnuslukunsa. Aktivointiprosessin jälkeen käyttäjä pystyy käyttämään henkilökorttiaan sähköisessä asiointissa.

Aktivoituja tunnuslukuja on kaksi. Perustunnusluku, jonka avulla käyttäjä kontrolloi henkilökortin ylläpitoa ja sähköistä tunnistautumista. Allekirjoitustunnusluku, jonka avulla käyttäjä voi tehdä sähköisen allekirjoituksen. Mikäli käyttäjä antaa tunnusluvun viisi kertaa väärin, kortti lukittuu eikä tunnusluvun suojaamaa toimintaa voi enää käyttää. Perustunnusluvun lukittuminen estää kaikkien tunnusluvun suojaamien sovellutusten käytön. Allekirjoitustunnusluvun lukittuminen estää sähköisen allekirjoituksen käytön. Lukkiutuneet tunnusluvut vapautetaan AKTIVOINTITUNNUSLUVULLA.

Sirullisen henkilökortin käyttöön ja sähköiseen asiointiin liittyvää neuvontapalvelua on saatavilla maanantaista perjantaihin klo 8 - 21 ja lauantaina klo 9.00-15.00 numerosta 0600 96160 (pvm/mpm). Palvelu on suljettu sunnuntaisin ja arkipyhinä. Asiakasta palvellaan suomeksi ja ruotsiksi. Kysymykset voi lähettää myös sähköisesti <http://www.kansalaisneuvonta.fi/kansalaisneuvonta/fi/>

HENKILÖKORTIN KÄYTTÄMINEN ILMAN KORTINLUKIJAA (NFC)

Henkilökortin aktivointi voidaan tehdä myös ilman kortinlukijaa langattomasti (NFC). Kun aktivointiprosessi tehdään langattomasti, prosessin aluksi käyttäjältä kysytään CAN-numero, jotta langaton yhteys henkilökorttiin voidaan muodostaa. CAN-numero löytyy kortin pinnasta. Tämän jälkeen aktivointiprosessi jatkuu samalla tavalla kuin jos käytössä olisi kortinlukija.

Henkilökortin aktivoinnin jälkeen langaton yhteys henkilökorttiin voidaan CAN-numeron lisäksi tehdä myös perustunnusluvun avulla. Yhteyden muodostamisen jälkeen korttia voidaan käyttää samalla tavalla kuin sitä käytetään kortinlukijalla.

TUNNUSLUVUN VAIHTAMINEN

Henkilökortin haltija voi vaihtaa tunnuslukunsa itse kotitietokoneellaan käyttäen kortinlukijaohjelmistoa, joka on maksutta saatavissa osoitteesta <http://www.fineid.fi>.

AKTIVOINTITUNNUSLUVUN TILAAMINEN

Aktivointitunnusluku tilataan henkilökohtaisen käynnin yhteydessä poliisilaitoksen lupapalvelupisteessä. Tässä yhteydessä hakijan henkilöllisyys tarkistetaan. Aktivointitunnusluku toimitetaan hakijan ilmoittamaan osoitteeseen viikon kuluessa tilauksesta.

LUKKIUTUNEIDEN TUNNUSLUKUJEN VAPAUTTAMINEN

Varmenteen haltija avaa lukkiutuneet tunnuslukunsa itse kortinlukijaohjelmiston avulla. Tämä ohjelma lisätietoineen on saatavissa osoitteesta <http://www.fineid.fi>. Kortinlukijaohjelmiston, mPollux DigiSign Clientin version 4.0.8 tai uudempi.

HENKILÖKORTIN UUSIMINEN

Henkilökortti uusitaan samaa menettelyä noudattaen kuin korttia ensi kertaa haettaessa. Henkilöllä voi olla voimassa vain yksi henkilökortti.

VASTUU HENKILÖKORTIN SÄILYTTÄMISESTÄ

Henkilökorttia ja siihen liittyvää aktivointitunnuslukua saa käyttää vain kortinhaltija tai hänen valtuuttamansa henkilö.

Vastuun katkaisemiseksi henkilökortin katoamisesta tai joutumisesta sivullisen haltuun on viipymättä ilmoitettava:

Yleiseen sulkupalvelunumeroon

- **0800 162 622 (maksuton Suomesta soittaessa), ulkomailta soittaessa +358 800 162 622 (+ paikallisen operaattorin veloitus)**

Sulkupalvelu toimii ympäri vuorokauden kaikkina viikonpäivinä.

Henkilökortin haltijan vastuu kansalaisvarmenteen käyttämisestä päättyy, kun hän on ilmoittanut sulkupalveluun tarvittavat tiedot kansalaisvarmenteen sulkemiseksi ja saanut puhelun vastaanottaneelta virkailijalta tiedon varmenteen sulkulistalle viemisestä. Vastuun katkaisemiseksi sulkuilmoitus on tehtävä välittömästi, kun syy ilmoittamiseen on havaittu. Tarvittaessa ilmoituksen voi tehdä myös muu henkilö, jolloin varmistetaan ilmoittajan henkilöllisyys ja yhteys peruutettavan henkilökortin haltijaan. Sulkuilmoitusta vastaanotettaessa ilmoituksen tekijästä tarkistetaan sellaiset tiedot, että hänen henkilöllisyydestään voidaan varmistua. Sulkupalvelun toimesta tarkastetaan ilmoittajan antaman suostumuksen perusteella ilmoittajan henkilötiedot väestötietojärjestelmästä.

Kortinhaltijan on huolehdittava henkilökortista näiden käyttöehtojen ja julkisesti saatavilla olevan hyväksytyin varmennepolitiikan mukaisesti. Henkilökorttia on säilytettävä huolellisesti siten, ettei se joudu ulkopuolisten käsiin, eikä sitä muuteta tai ettei sitä käytetä luvatta. Tämän käyttöohjeen

vastainen menettely vapauttaa Väestörekisterikeskuksen henkilökortin käyttämisestä mahdollisesti aiheutuvista vastuista.

HENKILÖKORTIN HALTIJAN VASTUU

Henkilökortin haltija vastaa siitä että kansalaisvarmennetta haettaessa varmentajalle ja rekisteröijälle annetut tiedot ovat oikeita.

Kansalaisvarmenteen hakijan oikeudet ja velvollisuudet on mainittu hakemusasiakirjassa ja ennen kansalaisvarmennehakemuksen allekirjoittamista annettavissa yleisissä käyttöohjeissa, jotka muodostavat kansalaisvarmenteen hakijan kanssa tehtävän sitoumuksen. Hakemusasiakirjassa on kuvattu kummankin osapuolen oikeudet ja velvollisuudet. Kun kansalaisvarmenteen hakija hakee varmennetta, hän hyväksyy samalla yleiset käyttöehdot.

Hakemusasiakirjassa ja käyttöohjeissa mainitaan selkeästi, että kansalaisvarmenteen hakija vahvistaa allekirjoituksellaan annettujen tietojen oikeellisuuden sekä hyväksyy varmenteen luomisen ja julkaisun julkisessa hakemistossa. Samalla hakija hyväksyy kansalaisvarmenteen käyttöön liittyvät säännöt ja ehdot sekä huolehtii kansalaisvarmenteen ja aktivointitunnusten säilyttämisestä sekä mahdollisen väärinkäytön tai varmenteiden/henkilökortin katoamisen ilmoittamisesta. Kansalaisvarmenteen haltijan on käytettävä varmennetta vain sen käyttötarkoitusten mukaisesti.

Kansalaisvarmenteen haltijan on käytettävä varmennetta vain sen käyttötarkoitusten mukaisesti.

Kansalaisvarmenne on standardimuodossa kerrottu henkilötieto, haltijansa sähköinen henkilöllisyys, eikä sitä tämän vuoksi saa luovuttaa toisen henkilön käytettäväksi.

Kansalaisvarmenteen haltija on vastuussa varmenteen käytöstä, sillä tekemistään oikeustoimista ja niiden taloudellisista seuraamuksista.

Tietokoneen luota poistuttaessa henkilökortti tulee ottaa pois lukijalaitteesta ja sulkea käytetyt sovellukset.

Henkilökortin haltijan vastuu kansalaisvarmenteen käyttämisestä päättyy, kun hän on ilmoittanut sulkupalveluun tarvittavat tiedot kansalaisvarmenteen sulkemiseksi ja saanut puhelun vastaanottaneelta virkailijalta ilmoituksen kansalaisvarmenteen sulkulistalle viemisestä. Vastuun katkaisemiseksi sulkuilmoitus on tehtävä välittömästi, kun syy ilmoittamiseen on havaittu.

VÄESTÖREKISTERIKESKUKSEN VASTUU

Varmennepalveluiden tuottamiseen liittyvä Väestörekisterikeskuksen vahingonkorvausvastuu määräytyy vahvasta sähköisestä tunnistamisesta ja sähköisistä luottamuspalveluista (617/2009) annetun lain mukaisesti. Soveltuvien osin sovelletaan vahingonkorvauslakia (412/1974).

Väestörekisterikeskus vastaa siitä, että kansalaisvarmenne on luotu noudattaen laissa väestötietojärjestelmästä ja Väestörekisterikeskuksen varmennepalveluista (661/2009), laissa vahvasta sähköisestä tunnistamisesta ja sähköisistä luottamuspalveluista laissa sähköisestä asioinnista viranomaistoiminnassa ja varmennepolitiikassa sekä varmennuskäytännössä esitettyjä menettelyjä ja varmenteen hakijan antamien tietojen mukaisesti. Väestörekisterikeskus vastaa ainoastaan niistä henkilökortin tiedoista, jotka se on tallettanut kansalaisvarmenteeseen

Väestörekisterikeskus vastaa siitä, että kun kansalaisvarmennetta käytetään asianmukaisesti, se on käytettävissä luovutushetkestä koko sen voimassaoloajan, ellei sitä ole asetettu sulkulistalle. Kansalaisvarmenne on luovutettu henkilölle, joka on tunnistettu kansalaisvarmenteelta edellytävällä tavalla.

Väestörekisterikeskus vastaa varmennejärjestelmän laitteiden ja ohjelmien toimivuudesta. Varmentaja vastaa siitä, että sulkulistalle viedään oikean henkilön kansalaisvarmenne ja että ne ilmestyvät varmennuskäytännössä mainitussa ajassa sulkulistalle.

VÄESTÖREKISTERIKESKUKSEN VASTUUN RAJOITUKSET

Väestörekisterikeskus ei vastaa AKTIVOINTITUNNUSLUVUN ja kansalaisvarmenteen haltijan yksityisen avainten paljastumisen seurauksena syntyvistä vahingoista, ellei paljastuminen välittömästi johdu Väestörekisterikeskuksen välittömästä toiminnasta.

Väestörekisterikeskus vastaa kansalaisvarmenteen haltijalle ja kansalaisvarmenteeseen luottavalle osapuolelle enintään aiheutuneista välittömistä vahingoista, mikäli vahinko johtuu Väestörekisterikeskuksen välittömästä toiminnasta.

Väestörekisterikeskus ei vastaa kansalaisvarmenteen haltijalle aiheutuneista välillisistä tai seurannaisvahingoista. Väestörekisterikeskus ei myöskään vastaa kansalaisvarmenteeseen luottavan osapuolen tai henkilökortin haltijan muun sopimuskumppanin mahdollisesti kärsimistä välillisistä tai seurannaisvahingoista.

Kansalaisvarmenteeseen luottava osapuoli ei voi luottaa siihen ja sähköisen allekirjoituksen oikeellisuuteen vilpittömässä mielessä, mikäli kansalaisvarmenteen voimassaoloa ei ole tarkastettu sulkulistalta. Kansalaisvarmenteen hyväksyminen mainitussa tapauksessa vapauttaa Väestörekisterikeskuksen vastuusta. Kansalaisvarmenteeseen luottavan osapuolen on tarkistettava, että myönnetty varmenne vastaa käyttötarkoitustaan siinä oikeustoimessa jossa sitä on käytetty.

Varmentajalla on oikeus keskeyttää palvelu muutos- tai huoltotoimien ajaksi. Sulkulistaa koskevista muutoksista tai huoltotoista ilmoitetaan etukäteen.

Varmentajalla on oikeus kehittää edelleen varmennepalvelua. Kansalaisvarmenteen haltijan tai kansalaisvarmenteeseen luottavan osapuolen on vastattava tämän vuoksi aiheutuvista omista kustannuksistaan eikä varmentaja ole velvollinen korvaamaan kansalaisvarmenteen haltijalle tai kansalaisvarmenteeseen luottavalle osapuolelle tällaisesta varmentajan kehittämistyöstä aiheutuvista kustannuksista.

Varmentaja ei vastaa varmennetta käytettäessä kansalaiselle ja organisaatiolle tarkoitetun varmenteeseen pohjautuvan verkkopalvelun tai sovelluksen virheistä tai niistä aiheutuvista kustannuksista.

Väestörekisterikeskus ei vastaa yleisten tietoliikenneyhteyksien eikä tietoverkkojen, esimerkiksi internetin toimivuudesta eikä siitä, jos oikeustoimen suorittaminen estyy kansalaisvarmenteen haltijan käyttämän laitteen tai ohjelmiston toimimattomuudesta eikä siitä, että kansalaisvarmennetta käytetään vastoin sen käyttötarkoitusta.

YLIVOIMAINEN ESTE

Väestörekisterikeskus ei vastaa vahingosta, joka aiheutuu ylivoimaisesta esteestä tai vastaavasta syytä aiheutuvasta Väestörekisterikeskuksen toiminnan kohtuuttomasta vaikeutumisesta. Tällainen vastuusta vapauttava este voi olla esimerkiksi, mutta näihin rajoittumatta: viranomaisen toimenpide, sota, tai sen uhka, kapina tai mellakka, Väestörekisterikeskuksesta riippumaton häiriö postinkulussa, automaattisessa tietojenkäsittelyssä, tiedon siirrossa, muussa sähköisessä viestinnässä tai sähköön saannissa, tulipalon tai muun turman aiheuttama keskeytys, viivästys Väestörekisterikeskuksen toiminnassa, Väestörekisterikeskuksen käyttämien yksityisten avainten paljastuminen tai uhka niiden paljastumiseksi tai työtaistelutoimenpide kuten lakko, sulkku, boikotti, saarto vaikka se ei välittömästi Väestörekisterikeskusta koskisikaan. Ylivoimainen este oikeuttaa Väestörekisterikeskuksen keskeyttämään toiminnan toistaiseksi.

HENKILÖKORTIN JA SILLÄ OLEVIEN VARMENTEIDEN KÄYTÖN ESTÄMINEN

Pääsääntöisesti kortinhaltija päättää itse, miten hän haluaa menetellä kortin käytön estämiseksi ennen kortin voimassaoloajan päättymistä. Henkilökortin ja sillä olevien varmenteiden käyttäminen voidaan estää seuraavilla tavoilla.

1. Henkilökortin peruuttaminen

Poliisi peruuttaa henkilökortin aina kortinhaltijan sitä pyytäessä. Alaikäiselle annettu henkilökortti peruutetaan myös silloin, jos alaikäisen huoltaja peruuttaa suostumuksensa. Henkilökortti peruutetaan jos se on kadonnut tai anastettu. Henkilökortti voidaan peruuttaa jos se on turmeltunut, sen merkintöjä on muutettu tai sitä käyttää oikeudettomasti muu kuin se, jolle henkilökortti on annettu. Henkilökortti voidaan lisäksi peruuttaa, jos kansalaisvarmenteeseen tarkoitettuja tietoja on muutettu. Ulkomaalaisen henkilökortti peruutetaan, jos kortinhaltijan, oleskelulupa, oleskeluoikeuden rekisteröinti tai oleskelukortti peruutetaan, kortinhaltija karkotetaan maasta tai jos kortinhaltijalla ei ole enää kotikuntaa Suomessa. Poliisi tekee ilmoituksen sulkupalveluun peruuttamansa henkilökortin kansalaisvarmenteiden sulkemiseksi.

Mikäli henkilökortin haltija haluaa tehdä sulkuilmoituksen kansalaisvarmenteen sulkemiseksi ennen peruutuksen tekemistä, hänen on itse tehtävä ilmoitus sulkupalveluun.

2. Henkilökortin ja sillä olevien varmenteiden käytön estäminen muilla tavoilla

Varmenteiden käytön estäminen

Kortinhaltija on vastuussa kansalaisvarmenteen sulkemisesta. Kansalaisvarmenne voidaan kortinhaltijan ilmoituksesta merkitä sulkulistalle, jolloin henkilökortin sähköiseen asiointiin liittyvien Väestörekisterikeskuksen myöntämien kansalaisvarmenteiden käyttö estyy. Sen sijaan kortin teknisessä osassa mahdollisesti olevia muita sovelluksia voidaan edelleen käyttää niiden käyttötarkoitusten mukaisesti. Kansalaisvarmenteiden käytön estäminen ei vaikuta henkilökortin hyväksyttävyyteen henkilökorttina ja Suomen kansalaisella matkustusasiakirjana.

Kansalaisvarmenne suljetaan soittamalla edellä mainittuun sulkupalvelunumeroon. Tarvittaessa ilmoituksen voi tehdä myös muu henkilö, jolloin varmistetaan ilmoittajan henkilöllisyys ja yhteys peruutettavan henkilökortin haltijaan. Sulkupalvelu ilmoittaa kansalaisvarmenteen sulkupyynnön tekijälle saman puhelun aikana sulkupyynnön onnistumisesta. Samalla hetkellä päättyy

henkilökortin haltijan vastuu varmenteiden käytöstä. Suljettua varmennetta ei voi palauttaa käyttöön.

Henkilökortin mitätöinti

1.1.2017 alkaen suurin osa henkilökorteista toimitetaan Matkahuollon tai sen alihankkijan toimipisteeseen noudettavaksi. Henkilökortin mukana tulevassa saatekirjeessä on ohjeet vanhentuneen kortin mitätöinnistä. Henkilökortin haltija voi kuitenkin käyttää tällä tavoin kelpaamattomaksi tehtyä korttia sähköisessä asiointissa, salaamiensa asiakirjojen ja tiedostojen hallintaan.

VARMENTEEN MITÄTÖINTI VÄESTÖREKISTERIKESKUKSEN TOIMESTA

Väestörekisterikeskus sulkee kansalaisvarmenteen aina silloin, kun kansalaisvarmenteen haltijan kuolemasta on tullut tieto Väestörekisterikeskukselle. Väestörekisterikeskus tekee tätä koskevan ilmoituksen kuolleen kansalaisvarmenteen haltijan oikeudenomistajille.

Väestörekisterikeskus voi sulkea yksityisellä avaimella allekirjoitetut kansalaisvarmenteet, mikäli on syytä epäillä Väestörekisterikeskuksen yksityisten avainten paljastuneen tai joutuneen vääriin käsiin.

Väestörekisterikeskus sulkee myöntämänsä kansalaisvarmenteet, mikäli kansalaisvarmenteen tietosisällössä havaitaan virhe.

Kaikki paljastuneella avaimella myönnettyt ja voimassa olevat kansalaisvarmenteet on suljettava yhdellä tai useammalla sulkulistalla, joiden voimassaoloaika ei lakkaa ennen kuin viimeisen mitätöidyn kansalaisvarmenteen voimassaoloaika on päättynyt.

Mikäli Väestörekisterikeskuksen kansalaisvarmenteiden luonnissa käyttämä yksityinen avain tai muu tekninen menetelmä on paljastunut tai tullut muutoin käyttökelvottomaksi, Väestörekisterikeskuksen on ilmoitettava tapahtuneesta kaikille kortinhaltijoille ja Viestintävirastolle asianmukaisella tavalla.

Väestörekisterikeskus voi sulkea kansalaisvarmenteen erityisestä syystä.

HENKILÖTIETOLAIN 24 §:N MUKAINEN INFORMOINTI TIETOJEN KÄSITTELYSTÄ

Henkilörekisterit ja henkilötietojen käsittely perustuvat henkilötietojen käsittelystä poliisitoimessa annetun lain (761/2003), henkilökorttilain (663/2016) ja väestötietojärjestelmästä ja Väestörekisterikeskuksen varmennepalveluista annetun lain (661/2009) säännöksiin. Sähköinen asiointitunnus talletetaan väestötietojärjestelmään ja muut hakemuksessa ilmoitetut tiedot talletetaan hallintoasiain tietojärjestelmään. Edellä mainituissa laeissa on säädetty myös tietojen luovuttamisesta rekistereistä. Henkilökortissa olevat varmenteet ja sähköinen asiointitunnus talletetaan myös julkiseen hakemistoon. Julkisesta hakemistosta jokaisella on oikeus saada tietoja siten kuin viranomaisten toiminnan julkisuudesta annetussa laissa (621/1999) säädetään.

REKISTERINPITÄJÄ JA REKISTERISELOSTE

Henkilökortin osalta henkilötietoja kerätään seuraaviin järjestelmiin: hallintoasiain tietojärjestelmään, varmennejärjestelmään, julkiseen hakemistopalveluun ja väestötietojärjestelmään. Hallintoasiain tietojärjestelmän osalta rekisterinpitäjä on Poliisihallitus ja muiden järjestelmien osalta rekisterinpitäjä on Väestörekisterikeskus. Kansaneläkelaitos pitää rekisteriä niistä henkilökortin hakijoista, joiden henkilökorttiin on merkitty sairausvakuutustiedot. 1.1.2017 jälkeen tietoa ei enää merkitä. Rekistereistä on laadittu henkilötietolain mukaiset rekisteriselosteet, jotka ovat nähtävänä poliisilaitoksissa, maistraateissa, Väestörekisterikeskuksessa ja Kelan toimistoissa. Rekisteriseloste hallintoasiain tietojärjestelmän osalta löytyy myös poliisin www-sivuilta (www.poliisi.fi: Turvallisuus ja valvonta - Omien tietojen tarkastaminen - Poliisin valtakunnallisten rekisterien tietosuojaselosteet.).

VARMENTEEN TIETOSISÄLTÖ

Väestörekisterikeskuksen myöntämään sähköisessä asiointissa käytettävään varmenteeseen talletetaan varmenteen myöntäjän nimi, varmenteen haltijan nimi, varmenteen haltijan sähköinen asiointitunnus, varmenteen voimassaoloaika, tieto varmenteen haltijan julkisen avaimen luonnissa käytetystä laskumenetelmästä, varmenteen myöntäjän maatunnus, varmenteen sarjanumero, tieto varmenteen myöntäjän varmenteen allekirjoituksessa käyttämästä laskumenetelmästä, tieto noudatettavasta varmennepolitiikasta, tieto varmenteen käyttötarkoituksesta ja muut varmenteen käytön edellyttämät välttämättömät tekniset tiedot. Varmenteen tiedot ja niiden oikeellisuus vahvistetaan varmenteen myöntäjän sähköisellä allekirjoituksella. Väestörekisterikeskus julkaisee myönnetty varmenteet julkisessa hakemistossa.

Henkilökortin hakija voi halutessaan tallettaa sähköpostiosoitteen sekä varmenteeseen että väestötietojärjestelmään. Sähköpostiosoite merkitään sekä varmenteeseen että väestötietojärjestelmään hakijan ilmoittamassa muodossa. Kansalaisvarmenteeseen merkitty sähköpostiosoite talletetaan julkiseen hakemistoon samoin kuin muu kansalaisvarmenteen tietosisältö, jolloin sähköpostiosoite on kenen tahansa saavutettavissa. Sähköpostiosoitetta ei voi muuttaa kansalaisvarmenteen voimassaoloaikana.

HENKILÖTIETOLAIN MUKAISEN TARKASTUSOIKEUDEN JA VIRHEENOIKAISUN TOTEUTTAMINEN

Rekisteröidyn oikeudesta tarkastaa omat rekisteritietonsa ja rekisteröidyn kielto-oikeudesta kieltää rekisterinpitäjää käsittelemästä häntä itseään koskevia rekisteritietoja sekä virheen oikaisusta säädetään henkilötietolaissa (523/1999), henkilötietojen käsittelystä poliisitoimessa annetussa laissa (761/2003) ja väestötietojärjestelmästä ja Väestörekisterikeskuksen varmennepalveluista annetussa laissa (661/2009). Henkilötietolain mukaiset tarkastusoikeuspyynnöt ja virheenoikaisut osoitetaan kunkin rekisterin rekisterinpitäjälle.

REKISTERINPITÄJÄN VASTUU JA HENKILÖTIETOJEN KÄSITTELEMINEN

Rekisterinpitäjä vastaa siitä, ettei henkilökorttia käytettäessä edellä mainittuihin rekistereihin tallentuvia tietoja käytetä muuhun tarkoitukseen kuin asianomaisen palvelun käyttöön. Väestörekisterikeskuksen ylläpitämään julkiseen hakemistoon ei talleteta hakemiston käyttöön liittyviä tietoja. Varmennejärjestelmään liittyviä tietoja voidaan kuitenkin käyttää lukumäärätietoina mm. tilastollisiin, tutkimuksellisiin ja kirjanpidollisiin tarkoituksiin. Näitä tietoja ei luovuteta ulkopuolisille.

HENKILÖKORTTIIN LIITTYVÄT LISÄTIEDOT

- henkilökortin hakemusmenettelyyn liittyvää lisätietoa on saatavissa osoitteesta <http://www.poliisi.fi>
- henkilökorttia koskeva varmennepolitiikka-asiakirja, PIN-tunnuslukujen vaihtamiseen ja lukkiutuneiden tunnuslukujen vapauttamiseen soveltuva ohjelma (mPollux DigiSign Client) on saatavissa osoitteesta <http://www.fineid.fi>

VALITUS- JA RIIDANRATKAISUMENETELMÄT

Myönnetty henkilökortti on osoitus myönteisestä hallintopäätöksestä. Tähän päätökseen tyytymätön voi hakea muutosta hallinto-oikeudelta kirjallisella valituksella. Valitusosoitusasiakirja annetaan hakijalle henkilökortin kielteisen hakupäätöksen yhteydessä. Valitus tehdään sille hallinto-oikeudelle, jonka tuomiopiirissä poliisilaitos sijaitsee. Poliisilaitokset kirjaavat asiakirjaan oman alueensa hallinto-oikeuden tiedot, jos asiakas haluaa valittaa hallintopäätöksestä. Valitusaika alkaa kulua siitä hetkestä, kun valitusosoitus on asianmukaisesti liitetty päätökseen ja annettu tiedoksi asiakkaalle.